

Zalety i trudności oraz skuteczność Metod Rozpoznawania Płodności (MRP)

mgr Emilia Wawrzusiszyn

instruktor metody wieloskaźnikowej podwójnego sprawdzenia
instruktor Modelu Creighton
Fundacja Naprocentrum

Studium Duszpasterstwa Rodzin – Matemblewo,
1 kwietnia 2023r.

NAPROCENTRUM

Nauczyciel NPR (MRP) / doradca rodzinny:

- osoba kompetentna
- dyplom
- „pogromca mitów”

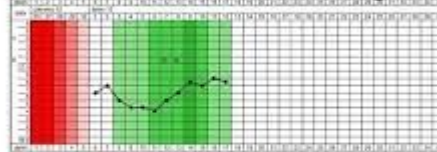
MRP a NPR

Metody Rozpoznawania Płodności

Kobieta wykorzystuje samoobserwację cyklu miesięczkowego; objawów obiektywnych i subiektywnych towarzyszących fazie płodności i fazom niepłodności

Naturalne Planowanie Rodziny

-Informacje podstawowe-

Pomagamy interpretować „trudne” karty:

- praca na zmiany
- powrót płodności po porodzie
- po antykoncepcji
- premenopauza

Metody Rozpoznawania Płodności (MRP)

- umożliwienie podjęcia decyzji o odłożeniu w czasie poczęcia
- wybranie dogodnego momentu na posiadanie potomstwa

IDEALNE KRYTERIA

- **bezpieczeństwo** – dana metoda nie ma groźnych dla zdrowia niepożądanych skutków

IDEALNE KRYTERIA

- skuteczność

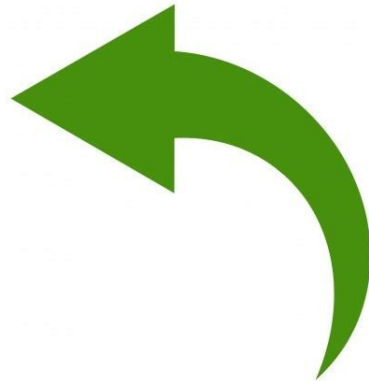
IDEALNE KRYTERIA

- dana metoda nie wpływa w żaden sposób na przebieg współżycia, czyli **nie wymaga dodatkowych czynności** przed stosunkiem

IDEALNE KRYTERIA

- **odwracalność** – efekt jest odwracalny, nie wpływa na płodność w przyszłości

IDEALNE KRYTERIA

- **łatwa** do zaakceptowania i prosta procedura stosowania danej metody, nie polegająca na pamięci użytkownika

IDEALNE KRYTERIA

- nie ma potrzeby ingerencji personelu medycznego w sposób stosowania

IDEALNE KRYTERIA

- prosty sposób zaprzestania użytkowania

IDEALNE KRYTERIA

- **dostępność** – każdy ma do niej dostęp

IDEALNE KRYTERIA

- **tania** – nie wymaga dużych kosztów finansowych

IDEALNE KRYTERIA

- zgodna z zasadami – religii, kultury oraz poglądami politycznymi

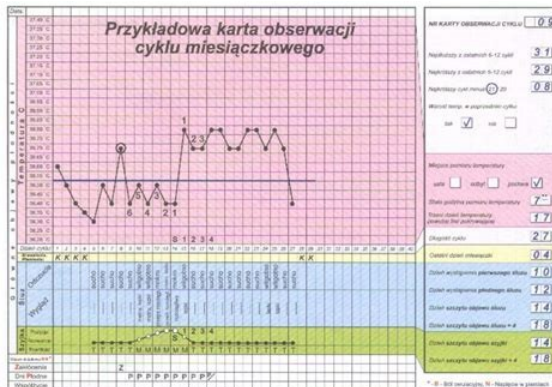
ZALETY MRP

- pomagają poznać swój organizm oraz płodność

ZALETY MRP

- mogą być stosowane do identyfikowania **dni płodnych** zarówno przez kobiety, które planują ciążę, jak i kobiety, które chcą odłożyć poczęcie dziecka

ZALETY MRP

- pozwalają przestrzegać parom ich przekonań religijnych lub kulturowych związanych z poczęciem dziecka

ZALETY MRP

- nie wymagają farmakoterapii,
dlatego ich stosowanie nie wiąże się
z ryzykiem wystąpienia **skutków ubocznych**

ZALETY MRP

- kobiety stosujące MRP dzięki codziennej wnikliwej obserwacji biowskaźników płodności wcześniej zauważają niepokojące objawy i szybciej zgłaszają się do lekarza

ZALETY MRP

- wśród par stosujących MRP odnotowano lepszą komunikację i odpowiedzialność w kwestiach dotyczących pojawienia się nieplanowanego poczęcia

ZALETY MRP

- nie ma przeciwwskazań medycznych do ich stosowania

ZALETY MRP

- nie wymagają udziału personelu medycznego, czy nadzoru lekarskiego w czasie ich stosowania

ZALETY MRP

- są **tanie**

(potrzebne pomoce to jedynie: termometr, zeszyt do nanoszenia obserwacji i koszt ukończenia kursu z wykwalifikowanym instruktorem)

ZALETY MRP

- konieczność zaangażowania obojga partnerów w zrozumienie objawów płodności oraz obopólnej zgody na czasową abstynencję seksualną, prowadzi wśród większości stosujących je par do umocnienia więzi

ZALETY MRP

- metody uczą szacunku do **ŻYCIA**

TRUDNOŚCI MRP

Pytanie – czym jest **MIŁOŚĆ**?

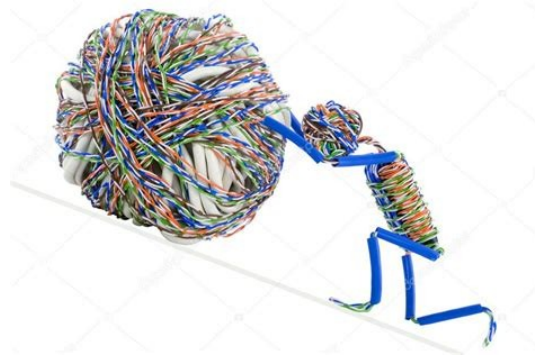
czy to, co czuję w chwilach
bliskości, czułości, podniecenia?

MIŁOŚĆ POMIMO WSZYSTKO

TRUDNOŚCI MRP

- konieczność obopólnej zgody na okresową abstynencję seksualną – zarówno kobiety jak i mężczyzny

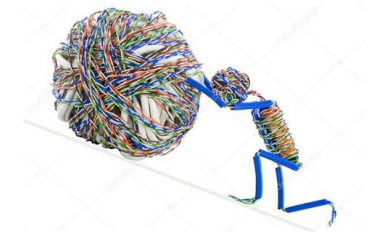

TRUDNOŚCI MRP

Czy sama nieograniczona możliwość współżycia
jest gwarancją szczęśliwego małżeństwa?

„Niczego wartościowego nie da się
w życiu osiągnąć bez wysiłku”

MRP uczy samoopanowania

TRUDNOŚCI MRP

- konieczność kilkumiesięcznego szkolenia i ścisłego nadzoru instruktora w pierwszej fazie zanim pary będą mogły samodzielnie wykorzystywać MRP jako wiarygodne narzędzie do wyznaczania dni płodnych i niepłodnych

TRUDNOŚCI MRP

- pewna trudność zastosowania reguł MRP w przypadku **nieregularnych cykli** (nie wyklucza to jednak możliwości stosowania MRP w cyklach rozregulowanych, nieprawidłowych lub u osób przewlekle chorych, przyjmujących leki mające wpływ na obraz biopskaźników płodności)

TRUDNOŚCI MRP

- wymagają zainwestowania czasu i wysiłku w obserwację biopskaźników płodności, co może sprawiać dodatkowe trudności kobietom bardzo aktywnym

TRUDNOŚCI MRP

- wymagają systematyczności w codziennej obserwacji biowskaźników płodności

TRUDNOŚCI MRP

- stres ostry lub przewlekły, choroby, podróże, nieprawidłowy styl życia i przyjmowanie leków mogą zaburzać objawy biopskaźników płodności

TRUDNOŚCI MRP

- podwyższona temperatura ciała/gorączka w różnych chorobach, infekcje w układzie moczowo-płciowym, szczególnie pochwy mogą mieć wpływ na obraz śluzu szyjkowego oraz krzywą PTC, a przez to utrudniać wyznaczanie faz cyklu i okresu płodności/niepłodności

**FAKT
CZY
MIT?**

MITY

1. Nie mogę stosować naturalnych metod, aby wyznaczać dni płodne i dni niepłodne, bo mam nieregularne miesiączki.

MITY

2. Nie mogę tego stosować,
bo mam nieregularny tryb życia.

MITY

3. Poza tym te metody mają niską skuteczność i ciężko zaobserwować objawy płodności.

SKUTECZNOŚĆ MRP

Pojęcie „skuteczności NPR” wprowadza się zazwyczaj w **analizach porównawczych różnych metod** regulacji poczęć stosowanych w celu uniknięcia poczęcia.

Takie spojrzenie zawęża zatem istotny sens metod NPR, które nie są po prostu formą „naturalnej antykoncepcji”

Skuteczność metod porównuje się na podstawie tzw. **wskaźnika Pearl**, czyli, najprościej mówiąc: liczby poczęć w ciągu roku u 100 kobiet stosujących daną metodę.

SKUTECZNOŚĆ MRP

W większości badań naukowych nad skutecznością NPR stosuje się dwie kategorie:

1. skuteczność metody
2. skuteczność użytkownika (lub skuteczność praktyczna).

Pierwszy termin oznacza ilość nieplanowanych poczuc wśród użytkowników dobrze znających metodę i przestrzegających ściśle jej zasad.

Drugi termin obejmuje wszystkie przypadki nieplanowanych poczuc w grupie użytkowników metody, niezależnie od stopnia motywacji i stosowania się do reguł.

SKUTECZNOŚĆ MRP

Efektywność to suma trzech składników:

- specyficzne cechy danej metody
  - prawidłowe przekazanie zasad stosowania metody
  - prawidłowe stosowanie metody przez użytkowników
(błąd metody, błąd nauczania, błąd użytkownika)
- suma = BŁĄD PRAKTYCZNY (wskaźnik Pearla)

SKUTECZNOŚĆ MRP

Skuteczność metod planowania rodziny

(procent normalnie płodnych par, które nie poczęły dziecka w ciągu roku właściwego stosowania metody)

Bez metody	20, 0 %
Metoda kalendarzykowa	87, 0 %
Stosunek przerywany	91, 0 %
Metoda owulacyjna (Billingsa)	96, 0 %
Błona dopochwowa + śr. plemnikobójczy.....	97, 0 %
LAM (laktacyjny brak miesiączki pierwsze 6 miesięcy)	98, 0 %
Prezerwatywa.....	99, 0 %
Wkładka domaciczna.....	99, 0 %
Podwiązanie jajowodów.....	99, 6 %
Tabletki antykoncepcyjne.....	99, 7 %
Metody objawowo-termiczne	99, 8 %
Przecięcie nasieniowodów.....	99, 85%
Kastracja, usunięcie jajowodów, abstynencja.....	100,0 %

wg. Witryny internetowej Amerykańskiego Departamentu Zdrowia, X 1996

SKUTECZNOŚĆ MRP

Tab. 4. Efektywność metod NPR w przypadkach odkładania poczęcia

Autor badania	Rok	Stosowana metoda	Liczba cykli	Błąd metody [wsk. Pearla]	Błąd praktyczny [wsk. Pearla]	Efektywność [%]
Warshal	1968	termiczna ścisła	4 739	1,20	5,40	94,6
Warshal	1968	termiczna poszerzona	3 545	5,00	19,30	80,7
Rice, Lanctot, Gracia-Devesa	1981	objawowo-termiczna	20 573	0,75	7,50	92,5
Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)	1981	owulacji	10 281	2,20	20,00	80,0
Brabato i wsp.	1987	objawowo-termiczna	8 140	0,44	błąd nauczyciela: 1,47 błąd użytkownika: 1,76	96,3
Freudl i wsp.	1991	objawowo-termiczna	3 174	0,70	2,30	97,7
Kompleksowe badania europejskie (9 krajów)	1995	objawowo-termiczna	3 208	0,00	2,60	97,4

SKUTECZNOŚĆ MRP

Badania Uniwersytet w Heidelbergu (2007)

- metoda objawowo-termiczna 99,6%
- inne badania – między 97-99,8%
- skuteczność praktyczna 84-99%
- osoby nieplanujące poczęcia 98,9%, odkładające 83,9%

SKUTECZNOŚĆ MRP

Tab. 6. Małżeństwa o obniżonej płodności, u których stosowanie metod NPR doprowadziło do poczęcia dziecka

Autor badania	Rok	Stosowana metoda	Liczba par	Uzyskane ciążę [%]
Weissman	1972	owulacyjna	18	39
Dolack	1978	owulacyjna	42	33
Johnston	1978	owulacyjna	33	57
Johnston	1978	objawowo-termiczna	27	48
Brernaro	1980	owulacyjna	187	47
Klaus-Fagan	1981	objawowo-termiczna	27	74
Kippley	1984	objawowo-termiczna	—	80

SKUTECZNOŚĆ MRP

1. wybranie właściwej metody.
2. dobre nauczenie się danej metody.
3. dokładnie trzymanie się reguł przy stosowaniu wybranej metody.

MITY

4. To jest zbyt trudne – dni płodne i niepłodne.

MITY

5. Nie obserwuję u siebie żadnych zmian zależnych od fazy cyklu.

MITY

6. Nie widzę żadnych wspólnych cech w obserwacjach dni płodnych i niepłodnych.

MITY

7. A co jeśli nie będziemy pewni objawów?

MITY

8. Moje libido podczas dni niepłodnych jest zerowe.

MITY

9. Nie chcę współżyć w dni niepłodne przez suchość pochwy.

MITY

10. Mój partner/ka nie chce tego stosować.

SPOSÓB NA TRUDNOŚCI

- regularny kontakt z nauczycielem NPR,
doradcą rodzinnym
- różne urządzenia oraz aplikacje elektroniczne,
które ułatwiają zapisywanie obserwowanych
biowskaźników płodności

Wartość diagnostyczna karty obserwacji cyklu. Wykładowniki zaburzeń zdrowia prokreacyjnego.

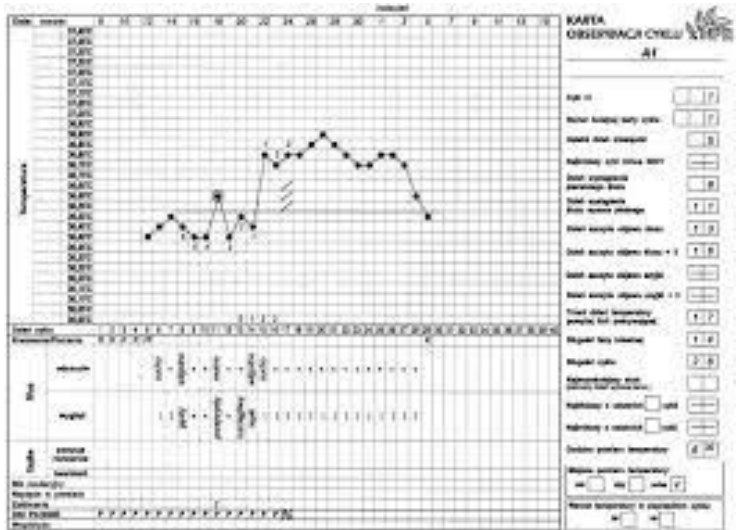
mgr Emilia Wawrzusiszyn

instruktor metody wieloskaźnikowej podwójnego sprawdzenia
instruktor Modelu Creighton
Fundacja Naprocentrum

Studium Duszpasterstwa Rodzin – Matemblewo,
1 kwietnia 2023r.

Dobrze prowadzona karta obserwacji jest BEZCENNYM narzędziem diagnostycznym

Użytkownik i jego obserwacje:

- nauka to **proces**

Użytkownik i jego obserwacje:

- nauka to proces
- dokładność, systematyczność to **inwestycja**

Użytkownik i jego obserwacje:

- nauka to proces
- dokładność, systematyczność to inwestycja
- pomagamy, mobilizujemy

Użytkownik i jego obserwacje:

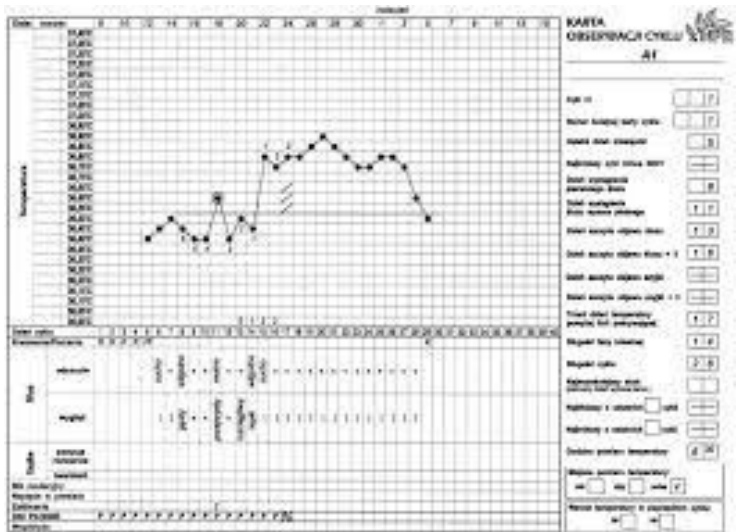
- nauka to proces
- dokładność, systematyczność to inwestycja
  - pomagamy, mobilizujemy
- **zasada ograniczonego zaufania ;)**

Dobrze prowadzona karta obserwacji jest BEZCENNYM narzędziem diagnostycznym

OŚRODKI W POLSCE

- **Gdańsk**
Poradnia Naprocentrum, Poradnia „In vivo”
- Białystok – NaProMedica
- Warszawa – Instytut Rodziny, ProCreatio
- Poznań – Pro Life Clinic
- Łódź - CODE

Polskie Towarzystwo Zdrowia Prokreacyjnego
i Leczenia Niepłodności (interdyscyplinarne)

kompleksowe podejście do pacjentów (lekarz,
nauczyciel NPR, dietetyk, psycholog,
fizjoterapeuta, lekarze specjaliści)

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna **długość cyklu**,

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz **krwawienia miesięczkowego**,

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz krwawienia miesięczkowego,
- prawidłowy rozwój **objawu śluzu**,

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz krwawienia miesięczkowego,
  - prawidłowy rozwój objawu śluzu,
- dwufazowy przebieg (**PTC**) oraz długość fazy ciała żółtego,

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz krwawienia miesięczkowego,
  - prawidłowy rozwój objawu śluzu,
- dwufazowy przebieg (PTC) oraz długość fazy ciała żółtego,
  - prawidłowe i skorelowane z cyklem samobadanie **szyjki macicy**,

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz krwawienia miesięczkowego,
  - prawidłowy rozwój objawu śluzu,
- dwufazowy przebieg (PTC) oraz długość fazy ciała żółtego,
  - prawidłowe i skorelowane z cyklem samobadanie szyjki macicy,
- **zbieżność** czasowa głównych objawów płodności,

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz krwawienia miesięczkowego,
  - prawidłowy rozwój objawu śluzu,
- dwufazowy przebieg (PTC) oraz długość fazy ciała żółtego,
  - prawidłowe i skorelowane z cyklem samobadanie szyjki macicy,
  - zbieżność czasowa głównych objawów płodności,
- w przypadku użycia tzw. nowych technologii - **zgodność** z odczytem wyników badań hormonalnych / biochemicznych

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz krwawienia miesięczkowego,
  - prawidłowy rozwój objawu śluzu,
- dwufazowy przebieg (PTC) oraz długość fazy ciała żółtego,
  - prawidłowe i skorelowane z cyklem samobadanie szyjki macicy,
  - zbieżność czasowa głównych objawów płodności,
- w przypadku użycia tzw. nowych technologii - zgodność z odczytem wyników badań hormonalnych / biochemicznych
  - brak nasilonego **zespołu PMS**,

Cykl **typowy** (wg PSNNPR):

- normatywna długość cyklu,
- prawidłowy obraz krwawienia miesięczkowego,
  - prawidłowy rozwój objawu śluzu,
- dwufazowy przebieg (PTC) oraz długość fazy ciała żółtego,
  - prawidłowe i skorelowane z cyklem samobadanie szyjki macicy,
  - zbieżność czasowa głównych objawów płodności,
- w przypadku użycia tzw. nowych technologii - zgodność z odczytem wyników badań hormonalnych / biochemicznych
  - brak nasilonego zespołu PMS,
  - brak bardzo **bolesnych miesiączek**

Cykl prawidłowy:

- 24-38 dni
- bez brudzeń, plamień
- przebieg krwawienia miesięczkowego 3-6 dni
  - prawidłowy objaw śluzu (idealnie 4-8 dni)
  - dwufazowa PTC
  - zbieżność obserwacji biomarkerów
  - faza lutealna 14+- 2 dni (min. 10)

ok. 30% cykli regularnych jest nieowulacyjnych

KIEDY PORADA?

jeśli **3 lub więcej** cykli w roku,
lub **2 kolejne**
są **zaburzone**

- zalecenie w kierunku diagnostyki

Styl życia ma odbicie
w kartach obserwacji

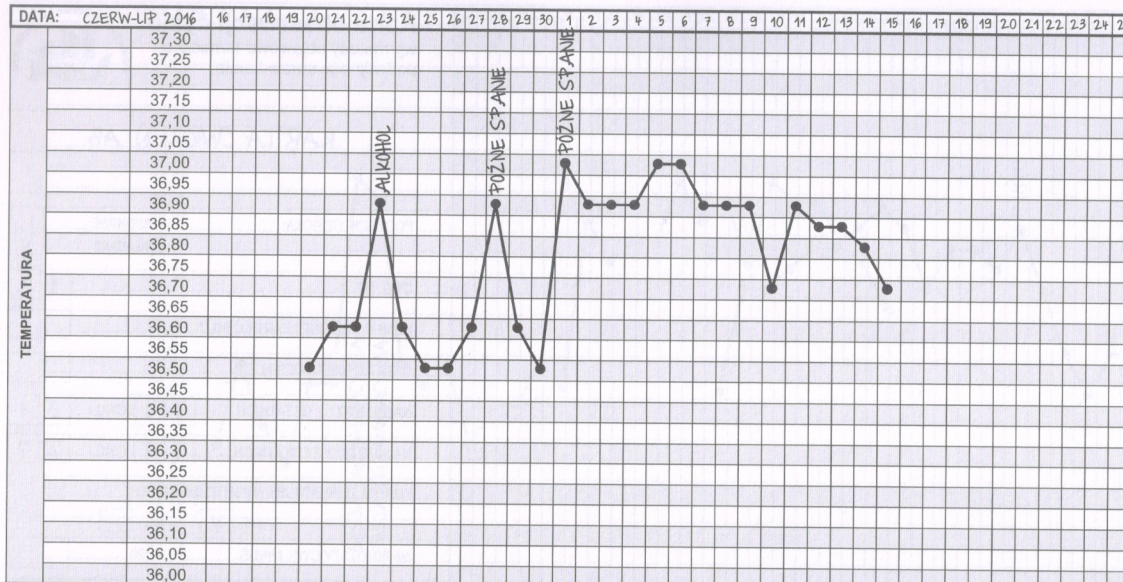

DZIEŃ CYKLU		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40									
KRWAWIENIE/BRUDZENIE/PLAMIENIE		k	k	k	k																																										k			
SZCZYT ŚLUZU																																																		
ŚLUZ	MOKRO/ŚLISKONAOLIW.												X	X	X																																			
	ROZCIĄGLIWIY												X	X	X																																			
	PRZEJRZYSTY													X	X																																			
	WILGOTNO											X	X															X	X	X	X													X						
	LEPKI, GĘSTY											X	X														X	X	X															X						
	MĘTNY										X	X	X					X	X							X	X	X															X							
SUCHO					X	X	X	X	X	X									X	X	X	X	X	X	X																	X								
ŚLIZWYDZIELINA NIETYPOWA																																																		
SZCZYT SZYJKI MACICY																																																		
SZYJKA	POZYCJA, ROZWARCIE																																																	
	TWARDOŚĆ																																																	
OBJAWY DODATK.	BÓL OWULACYJNY																																																	
	NAPIĘCIE W PIERSIACH																																																	

DNI PŁODNE

WSPÓŁZYCIE: RANO X/ WIECZÓR /X

OKREŚLENIA ŚLUZU: **ROZCIĄGLIWIY** - MOŻLIWI DO ROZCIĄGIENIA W NITKE, ELASTYCZNY; **PRZEZRZYSTY** - JAK BIAŁKO SUROWEGO JAJKA, SZKLISTY; **LEPKI, GĘSTY** - LEPI SIĘ LUB ZRYWA PRZY PRÓBIE ROZCIĄGANIA, KLEISTY; **MĘTNY** - NIEPRZEJRZYSTY, BIAŁAWY, MLECZNY, ŻÓLTAWY, CZASEM GRUDKI, KŁACZKI.

PAMIĘTAJ O COMIESIĘCZNYM SAMOBADANIU PIERSI ZARAZ PO MIESIĄCZCE!

Karta obserwacji cyklu
wg metody objawowo-termicznej
podwójnego sprawdzenia

KARTA ĆWICZEŃ A9

POCZĘCIE DZIECKA: PLANOWANE
ODKLADANE

CYKL NR

NUMER KOLEJNEJ KARTY CYKLU

OSTATNI DZIEŃ MIESIĄCZKI

NAJDŁUŻSZY Z OSTATNICH   CYKLI

NAJKRÓTSZY Z OSTATNICH   CYKLI

WZROST TEMPERATURY W POPRZEDNIM CYKLU
TAK NIE

NAJKRÓTSZY CYKL MINUS

DZIEŃ WYSTĄPIENIA PIERWSZEGO ŚLUZU

PIERWSZY DZIEŃ WYSTĄPIENIA ŚLUZU
WYSOCE PŁODNEGO

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLUZU

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLUZU +3

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU SZYJKI

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU SZYJKI +3

TRZECI DZIEŃ TEMPERATURY POWYŻEJ
LINII POKRYWAJĄCEJ

DŁUGOŚĆ FAZY LUTEALNEJ

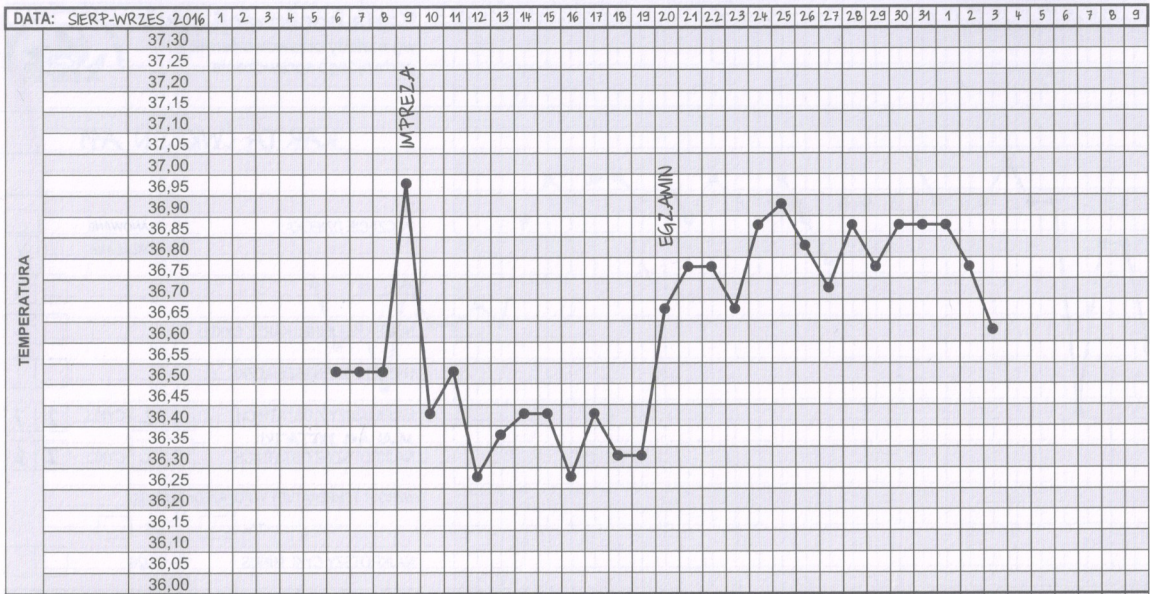
DŁUGOŚĆ CYKLU

GODZINA POMIARU TEMPERATURY

MIEJSCE POMIARU TEMPERATURY

USTA ODBYT POCZWA

DZIEŃ CYKLU		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40				
KRWAWIENIE/BRUDZENIE/PLAMIENIE		k	k	k	k	k																																						k	
SZCZYT ŚLUZU																																													
ŚLUZ	MOKRO/ŚLISKO/NAOLIW.															X	X	X	X	X	X																								
	ROZCIĄGLIWY															X	X	X	X	X																									
	PRZEJRZYSTY																	X	X	X																									
	WILGOTNO											X	X	X							X	X	X										X	X	X										
	LEPKI, GĘSTY											X	X							X	X	X											X	X											
	MĘTNY											X	X	X	X					X	X	X										X	X												
	SUCHO						X	X	X	X	X	X											X	X	X	X	X	X	X	X	X	X													
ŚLUZ/WYDZIELINA NIETYPOWA																																													
SZCZYT SZYJKI MACICY																																													
SZYJKA	POZYCJA, ROZWARCIE																																												
	TWARDOŚĆ																																												
OBJAWY DODATK.	BÓL OWULACYJNY																																												
	NAPIĘCIE W PIERSIACH																																												

DNI PŁODNE

WSPÓŁZYCIE: RANO X/ WIECZÓR X

OKREŚLENIA ŚLUZU: **ROZCIĄGLIWY** - MOŻLIWY DO ROZCIĄGIENIA W NITKĘ, ELASTYCZNY; **PRZEJRZYSTY** - JAK BIAŁKO SUROWEGO JAJKA, SZKLISTY; **LEPKI, GĘSTY** - LEPI SIĘ LUB ZRYWA PRZY PRÓBIE ROZCIĄGANIA, KLEISTY; **MĘTNY** - NIEPRZEJRZYSTY, BIAŁAWY, MLECZNY, ŻÓŁTAWY, CZASEM GRUDKI, KŁACZKI.

PAMIĘTAJ O COMIESIĘCZNYM SAMOBADANIU PIERSI ZARAZ PO MIESIĄCZCE!

KARTA ĆWICZEŃ A10

POCZĘCIE DZIECKA: PLANOWANE
 ODKŁADANE

CYKL NR

NUMER KOLEJNEJ KARTY CYKLU

OSTATNI DZIEŃ MIESIĄCZKI

NAJDŁUŻSZY Z OSTATNICH   CYKLI

NAJKRÓTSZY Z OSTATNICH   CYKLI

WZROST TEMPERATURY W POPRZEDNIM CYKLU
TAK NIE

NAJKRÓTSZY CYKL MINUS 21/20

DZIEŃ WYSTĄPIENIA PIERWSZEGO ŚLUZU

PIERWSZY DZIEŃ WYSTĄPIENIA ŚLUZU WYSOCE PŁODNEGO

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLUZU

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLUZU +3

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU SZYJKI

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU SZYJKI +3

TRZECI DZIEŃ TEMPERATURY POWYŻEJ LINII POKRYWAJĄCEJ

DLUGOŚĆ FAZY LUTEALNEJ

DLUGOŚĆ CYKLU

GODZINA POMIARU TEMPERATURY

MIEJSCE POMIARU TEMPERATURY
USTA ODBYT POCHWA

Długość cyklu:
24–38 dni

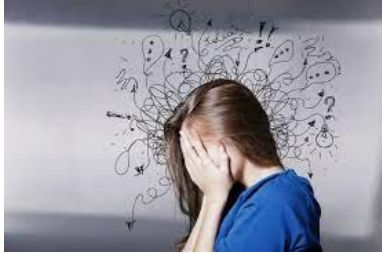
UWAGA – długie cykle mogą być sygnałem
zaburzeń hormonalnych
np. PCOS czy hiperprolaktynemii,
(czasem mogą być nietypową odmianą
cyklu prawidłowego)

Czynniki zaburzające **czasowo** pierwszą (folikularną) lub drugą (lutealną) fazę cyklu:

- stres,
- podróż,
- leki,
- mała ilość snu,
- wiek kobiety.

Nieprawidłowe **krwawienia**:

- pokwitanie, przekwitanie

Nieprawidłowe **krwawienia**:

- pokwitanie, przekwitanie
- zaburzenia cykli

przedmiesiączkowe – niedomoga lutealna

Nieprawidłowe **krwawienia**:

- pokwitanie, przekwitanie
- zaburzenia cykli

przedmiesiączkowe – niedomoga lutealna

pomiesiączkowe – zapalenie narządu rodnego,
endometrioza

Nieprawidłowe **krwawienia**:

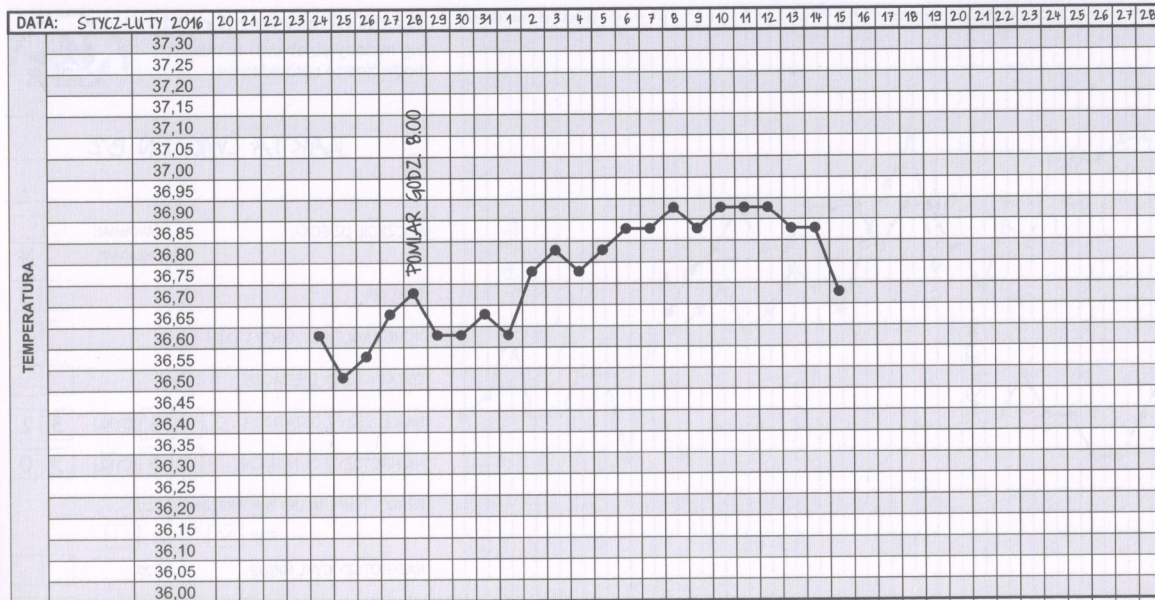
- pokwitanie, przekwitanie
- zaburzenia cykli

przedmiesiączkowe – niedomoga lutealna

po miesiączkowe – zapalenie narządu rodnego,
endometrioza

śródcyliczne – zmiany organiczne, leki, urazy,
polip, mięśniak, zmiany hormonalne

DZIEŃ CYKLU		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40										
KRWAWIENIE/BRUDZENIE/PLAMIEŃ		k	k	k	¶								¶	¶																																					
SZCZYT ŚLUZU																																																			
ŚLUZ	MOKRO/ŚLISKO/NAOLIW.												X	X	X																																				
	ROZCIĄGLIWY												X	X	X																																				
	PRZEJRZYSTY												X	X	X																																				
	WILGOTNO								X	X	X					X										X	X	X																							
	LEPKI, GĘSTY									X	X																X																								
	MĘTNY									X	X																X																								
SUCHO						X	X	X								X	X	X	X	X	X	X	X	X	X																										
ŚLUZ/WYDZIELINA NIETYPOWA																																																			
SZCZYT SZYJKI MACICY																																																			
SZYJKA	POZYCJA, RÓZWARCIE					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			
	TWARDOŚĆ					T	T	T	M	M	M	M	M	M	M	M	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T		
OBLAWY DODATK.	BÓL OWULACYJNY													X	X																																				
	NAPIĘCIE W PIERSIACH																																																		
DNI PŁODNE																																																			

WSPÓŁZYCIE: RANO X/ WIECZÓR /X

OKREŚLENIA ŚLUZU: **ROZCIĄGLIWY** - MOŻLIWI DO ROZCIĄGNIĘCIA W NITKĘ, ELASTYCZNY; **PRZEJRZYSTY** - JAK BIAŁKO SUROWEGO JAJKA, SZKLISTY; **LEPKI, GĘSTY** - LEPI SIĘ LUB ZRYWA PRZY PRÓBIE ROZCIĄGANIA, KLEISTY; **MĘTNY** - NIAPRZEJRZYSTY, BIAŁAWY, MLECZNY, ŻÓLTAWY, CZASEM GRUDKI, KLACZKI.

PAMIĘTAJ O COMIESIĘCZNYM SAMOBADANIU PIERSI ZARAZ PO MIESIĄCZCE!

KARTA ĆWICZEŃ B1

POCZĘCIE DZIECKA: PLANOWANE
ODKLADANE

CYKL NR

NUMER KOLEJNEJ KARTY CYKLU

OSTATNI DZIEŃ MIESIĄCZKI

NAJDŁUŻSZY Z OSTATNICH CYKLI

NAJKRÓTSZY Z OSTATNICH CYKLI

WZROST TEMPERURY W POPRZEDNIM CYKLU
TAK NIE

NAJKRÓTSZY CYKL MINUS 21/20

DZIEŃ WYSTĄPIENIA PIERWSZEGO ŚLUZU

PIERWSZY DZIEŃ WYSTĄPIENIA ŚLUZU WYSOCE PŁODNEGO

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLUZU

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLUZU +3

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU SZYJKI

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU SZYJKI +3

TRZECI DZIEŃ TEMPERURY POWYŻEJ LINII POKRYWAJĄCEJ

DLUGOŚĆ FAZY LUTEALNEJ

DLUGOŚĆ CYKLU

GODZINA POMIARU TEMPERATURY

MIĘSCIE POMIARU TEMPERATURY
USTA ODBYT POCHWA

Nieprawidłowe **krwawienia**:

- pokwitanie, przekwitanie
- zaburzenia cykli

przedmiesiączkowe – niedomoga lutealna

po miesiączkowe – zapalenie narządu rodnego,
endometrioza

śródcyliczne – zmiany organiczne, leki, urazy,
polip, mięśniak, zmiany hormonalne

- **ciąża** – zagnieżdżenie, zagrożenie

W zapisie krwawienia miesięczkowego należy zwracać uwagę na **intensywność** krwawienia, prawidłowa miesiączka nie powinna być poprzedzana i nie powinna kończyć się brązowymi plamieniami (brudzeniami).

Miesiączki **przedłużone**, bardzo **bolesne**
z tendencją do występowania biegunek,
mogą sugerować współistnienie np. endometriozy.

Miesiączki **przedłużone**, bardzo **bolesne** z tendencją do występowania biegunek, mogą sugerować współistnienie np. endometriozy.

Nasilone **powyżej 7 dni** objawy somatyczne i/lub psychiczne w fazie temperatur wyższych sugerują PMS, a czasem też zaburzenia hormonalne.

Prawidłowy objaw śluzu szyjkowego:

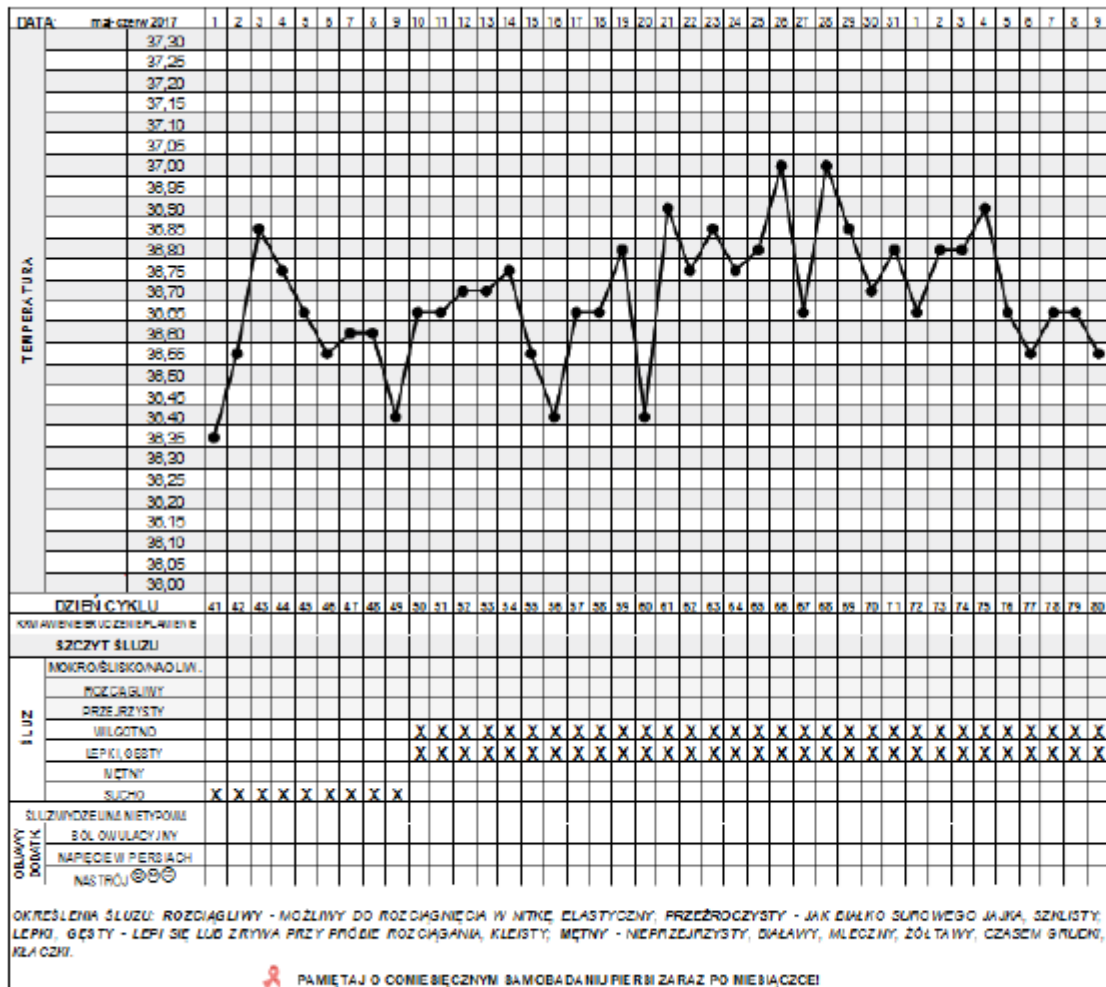
- rozwój w czasie około 6 dni
- od cech mniej płodnego przez cechy wysoce płodnego typu śluzu.

Stale **przedłużony** objaw śluzu szyjkowego,
pojawianie się **łat śluzu**
w fazie temperatur wyższych
może sugerować współistniejący stan zapalny.

Objaw śluzu - nieprawidłowości:

- wielokrotne łaty śluzu bez skoku PTC – PCOS
  - klejący, lepki – zapalenia, infekcje
  - kolor / konsystencja / ilość

Karta obserwacji cyklu nastolatki

wg metody objawowo-terminowej podwójnego sprawżenia

DATA PIERWSZEJ MIESIĄCZKI: [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

CYKLNR: [ ] [ ] **2**

NUMER KOLEJNEJ KARTY CYKLU: [ ] [ ] **2**

OSTATNI DZIEŃ MIESIĄCZKI: [ ] [ ]

NAJDUŻSZY Z OSTATNICH [ ] [ ] CYKLI [ ] [ ]

NAJKRÓTSZY Z OSTATNICH [ ] [ ] CYKLI [ ] [ ]

WZROST TEMPERATURY W POPRZEDNIU CYKLU
TAK NIE

NAJKRÓTSZY CYKL MINUS 21/20 [ ] [ ]

DZIEŃ WYSTĄPIENIA PIERWSZEGO ŚLIZU: [ ] [ ] **10**

PIERWSZY DZIEŃ WYSTĄPIENIA ŚLIZU WYSOCE PŁODNEGO [ ] [ ]

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLIZU [ ] [ ]

DZIEŃ SZCZYTU OBJAWU ŚLIZU +3 [ ] [ ]

TRZECI DZIEŃ TEMPERATURY POWIŻEJ LINII KRYTYCZNEJ [ ] [ ]

DLUGOŚĆ FAZY LUTEALNEJ [ ] [ ]

DLUGOŚĆ CYKLU [ ] [ ]

GODZINA POMIARU TEMPERATURY [ ] [ ] **5:00**

MIEJSCE POMIARU TEMPERATURY - USTA (wskazać podjęzykiem)

PAMIĘTAJ O COMIEBĘCZNYM BAMBADANIU PIERWIZARAZ PO MIESIĄCZCE!

Karta kobiety lat 20, miesiączkującej 2-3 razy w roku, z cechami androgenizacji klinicznej BMI – otyłość I stopnia. Typowy dla PCO cykl I-fazowy ponad 80 dni, brak śluzu o cechach płodnych, utrzymuje się odczucie wilgotno, śluz lepki.

Tzw. **suche cykle**,
(tj. bez śluzu
lub z cykle ograniczona ilością śluzu),
mogą wskazywać na:

- nieprawidłową czynność jajnika,
- zbyt niski poziom estrogenów
- nieprawidłową funkcję komórek gruczołowych szyjki macicy.

Suche cykle mogą też być następstwem:

- chronicznego stresu,
- przewlekłego stosowania antykoncepcji hormonalnej
- tzw. efekt starzenia się szyjki macicy,
  - stanu po konizacji szyjki macicy,
- mogą korelować z różnymi schorzeniami np. endometriozą.

Owulacja:

- jest kluczowym wydarzeniem w cyklu dojrzałej kobiety
- świadczy o dobrostanie psychofizycznym
- warunkuje zdrowie prokreacyjne

II faza – lutealna:

14 ± 2 dni na podstawie pomiaru PTC

Powtarzająca się **skrótca**
(trwająca mniej niż 10 dni) **faza lutealna** cyklu czy
tzw. **nieadekwatna** druga faza cyklu (tj. gdy PTC
drugiej fazy cyklu pozwalające na wykreślenie linii
pokrywającej spada poniżej tej linii)
wymaga konsultacji lekarskiej
zwłaszcza w sytuacji
planowania poczęcia dziecka.

II faza – lutealna:

Przedłużona faza lutealna cyklu (trwająca 17 dni i więcej) sugeruje możliwość współistnienia **torbieli** czynnościowych jajników np. tzw. zespołu niepękającego pęcherzyka jajnikowego (LUF).

II faza – lutealna:

Różnice w czasie trwania
drugiej fazy cyklu,
tj. temperatur wyższych
w kolejnych cyklach
nie powinny przekraczać **3 dni.**

II faza – lutealna:

Stabilność długości II fazy

chroni przed zaburzeniami np.:

- zespołu napięcia przedmiesiączkowego (PMS),
  - obfitymi krwawieniami,
- zmniejsza ryzyko niektórych nowotworów.

Zaburzenia II fazy cyklu:

- nieadekwatna faza lutealna

Zaburzenia II fazy cyklu:

- nieadekwatna faza lutealna
- bóle piersi, choroby piersi

Zaburzenia II fazy cyklu:

- nieadekwatna faza lutealna
- bóle piersi, choroby piersi
  - wzmożony PMS

Zaburzenia II fazy cyklu:

- nieadekwatna faza lutealna
  - bóle piersi, choroby piersi
    - wzmożony PMS
- plamienia przedmiesiączkowe

Zaburzenia II fazy cyklu:

- nieadekwatna faza lutealna
  - bóle piersi, choroby piersi
    - wzmożony PMS
- plamienia przedmiesiączkowe
  - zbyt krótka faza lutealna

podsumowując
NIE JESTEŚMY LEKARZAMI, ale...

Przez wiele lat MRP stosowane były:

- do odpowiedzialnego planowania rodzicielstwa
- do rozpoznawania faz płodności

Obecnie **profesjonalnie prowadzone karty** obserwacji cyklu stanowią cenne źródło informacji na temat:

- stanu zdrowia prokreacyjnego kobiety,
- znajdują zastosowanie w procesie diagnostyki i leczenia zaburzeń miesiączkowania czy niepłodności.

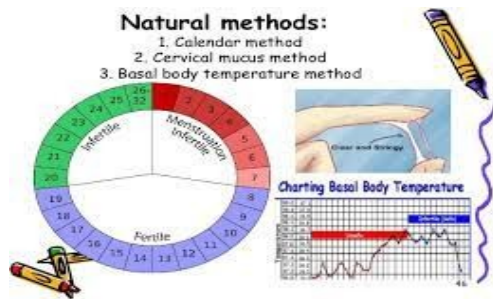
Służą przede wszystkim do:

- właściwego ukierunkowania diagnostyki,
- (zgodnie z zaobserwowanymi zaburzeniami biopskaźników płodności)
- do wyznaczenia właściwego dnia badań hormonalnych, zgodnego z indywidualnym cyklem pacjentki,
  - do prawidłowego włączania leczenia hormonami pierwszej i drugiej fazy cyklu

Dzięki MRP:

- jest możliwość przyspieszenia diagnostyki
- badania hormonalne w korelacji z cyklem
- suplementacja cyklu w korelacji z objawami (biomarkerami)

- monitorowanie leczenia

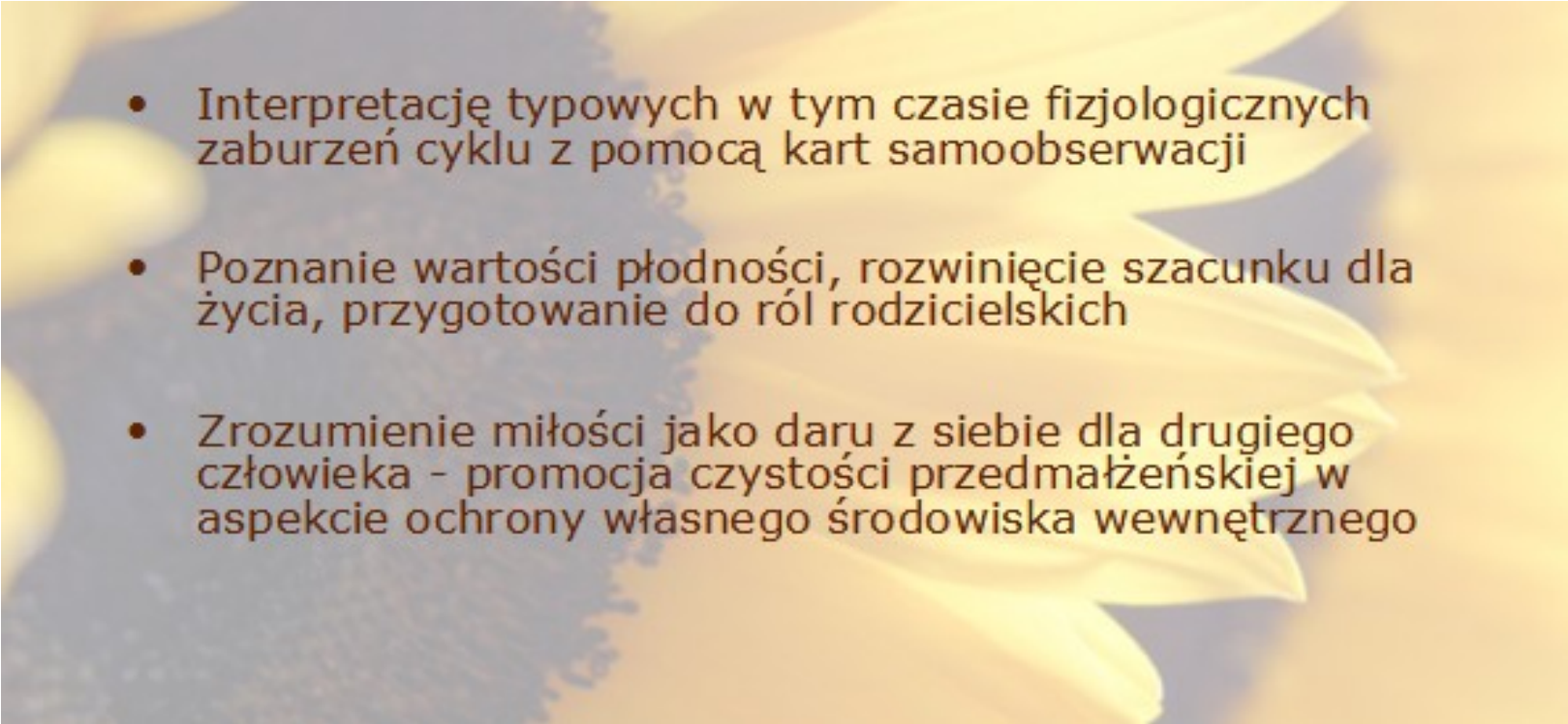
Prozdrowotne zastosowanie metod rozpoznawania płodności

Wg WHO - Zdrowie to całokształt dobrostanu psychofizycznego.

Dla dziewcząt

- Poznanie i zrozumienie „Body Language” w celu właściwej identyfikacji fizjologicznych procesów dojrzewania płciowego np. :
  - odróżnienie fizjologicznej wydzieliny pochwowej od patologicznych upławów
  - umiejętność obliczania długości trwania cyklu miesięczkowego
  - zrozumienie mechanizmów kierujących jajeczkowaniem
  - odniesienie własnych zmian samopoczucia, wyglądu, nastroju do poszczególnych faz cyklu
  - stopniowe wprowadzenie badań profilaktycznych i ich odniesienie do poszczególnych faz cyklu (RTG, samobadanie piersi, cytologia)

-
- Interpretację typowych w tym czasie fizjologicznych zaburzeń cyklu z pomocą kart samoobserwacji
  - Poznanie wartości płodności, rozwinięcie szacunku dla życia, przygotowanie do ról rodzicielskich
  - Zrozumienie miłości jako daru z siebie dla drugiego człowieka - promocja czystości przedmałżeńskiej w aspekcie ochrony własnego środowiska wewnętrznego

Dla kobiet i ich najbliższych

- Poznanie rytmu własnego ciała i zrozumienie przemian toczących się pomiędzy jednym a drugim cyklem wraz z pozbyciem się lęku przed płodnością.
- Ochrona własnego środowiska naturalnego
- Działania profilaktyczne w odniesieniu do wszystkich potencjalnie szkodliwych czynników środowiska np. pigułka a śluz szyjkowy, niedobory magnezu a zaburzenia cyklu
- Umiejętność trafnej oceny faz płodności i niepłodności bez względu na nieregularność cyklu – BIEŻĄCE obserwacje !!!
- Pomocne na każdym etapie życia kobiety, małżonków włączając w to sytuacje szczególne oraz liczne możliwe obciążenia zdrowotne.
- Czas na podjęcie działań przygotowawczych do poczęcia – dwurodzicielstwa.
- Wczesne rozpoznanie ciąży i określenie terminu porodu,
- Dostosowanie i łatwiejsze znoszenie różnego typu dolegliwości typowych w cyklu np. ZNP, bolesne jajczkowanie czy miesiączkowanie

- Rozpoznanie zaburzeń cyklu i chorób kobiecych na podstawie prowadzonych obserwacji
- Prawidłowe relacje małżeńskie oparte na prawdziwej miłości oraz integracja seksualności z płodnością : naturalne współżycie seksualne, czas czekania i spełnienia, pogłębienie więzi małżeńskiej, mniejsza ilość konfliktów, współodpowiedzialność za płodność, budowanie jedności, intymności i namiętności oraz zaangażowania, wyrobienie form czułości bez zabarwienia erotycznego (gesty miłości), poprawa komunikacji małżeńskiej i rodzinnej, zwiększenie wzajemnej atrakcyjności
- Wyrobienie sobie postaw pozytywnych w odniesieniu do wychowania dzieci i większe panowanie nad emocjami
- U mężczyzn konstatacja dotycząca umiejętności kontroli w sferze seksualnej sprzyja zwiększeniu kontroli nad innymi dziedzinami życia np. porzucenie nałogów
- Sprzyjanie postawie prokreacji ekologicznej (profilaktyka prekonceptyjna, pedagogika prenatalna, przygotowanie do porodu naturalnego- rodzinnego, dwurodzicielstwo od poczęcia, ekologiczne karmienie piersią)

Dla lekarzy

metody rozpoznawania płodności stanowią:
ekologiczny, skuteczny, prozdrowotny program
profilaktyczny pomocny w diagnostyce ginekologicznej i
endokrynologicznej

Przykłady:

- prawidłowa interpretacja cyklu szczególnie przy zaburzeniach miesiączkowania
- obliczanie terminu porodu
- zlecenie badań hormonalnych,
- diagnostyka niedoczynności lutealnej oraz zaburzeń czynności tarczycy
- podejrzenie endometriozy
- diagnostyka zespołu niepękniętego pęcherzyka (LUF)
- prawidłowe stosownie terapii gestagennej
- śledzenie ewentualnego wpływu chorób lub leków na przebieg cyklu.

Dziękuję za uwagę

NAPROCENTRUM